

Investeren in een gezond Almere

Het Oostvaardersakkoord 2010 – 2014

Deelnemers aan de onderhandelingen:

v.l.n.r. René Maertens, Adri Duivesteijn, René Peeters, Wim Faber, Hans Andersson, Arjan Erkens, Alphons Muurlink, Cocky Kuipers, Arno Visser, Berdien Steunenberg, Roelie Bosch, Jette Hoving

Inhoud

Investeren in een gezond Almere	5
Stijl van besturen	7
Ogen en oren in de wijk	7
Transparantie en permanente dialoog	7
Collegiale verbinding	7
Van beleid naar uitvoering	8
Bloei van de stad	9
Benut de kracht in de samenleving: actief burgerschap	9
Creëer nieuwe kansen	9
Bied een gericht vangnet: zekerheid	10
Pak actuele problemen aan: impulsen	10
Eerste impuls: Onderwijs	11
Tweede impuls: Veiligheid	12
Derde impuls: Economie	13
Financiële uitwerking	15
Algemeen	15
Financiële spelregels	15
Budgetscyclus	15
We blijven investeren	14
Bestuursopdrachten	16
Perspectief na maatregelen	16
Toelichting op het perspectief	16
Belastingen en tarieven	19
Grondbeleid	20
Portefeuilleverdeling	21
1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling	21
2. Financiën, personeel en organisatie	21
3. Jeugd en onderwijs	22
4. Beheer en ontwikkeling van de woon- en leefomgeving	22
5. Sociaal krachtige samenleving, werk en inkomen	23
6. Economische ontwikkeling	23
7. Burgemeester	23
Bijlage 1: bestuursopdrachten	26
Bijlage 2: geografische indeling portefeuilles	28

De Almere Principles

Medio 2007 heeft de gemeenteraad de Almere Principles vastgesteld. Dit betreft zeven fundamentele en principiële richtlijnen voor een ecologisch, sociaal en economisch duurzaam Almere. Middels een klein aanjaagteam (Duurzaamheidslaboratorium) werken deze richtlijnen door in al het beleid en handelen van de gemeentelijke organisatie, en waar mogelijk ook haar partners.

De Almere Principles zijn bedoeld als inspirerend richtsnoer voor iedereen die in de komende decennia betrokken is bij het doorontwerpen van Almere tot een duurzame stad. De verwerkelijking van deze visie is een cultuurdaad, en de uitdrukking van een optimistische benadering van de toekomst.

1. Koester diversiteit
2. Verbind plaats en context
3. Combineer stad en natuur
4. Anticipeer op verandering
5. Blijf innoveren
6. Ontwerp gezonde systemen
7. Mensen maken de stad

De woorden van de Almere Principles zullen tot leven komen en betekenis krijgen door menselijk handelen, en door ze op elk niveau als beginsel te nemen van ieder ontwerp voor de stad als geheel.

INHOUD

RAAM-brief

Op 6 november 2009 presenteerde het kabinet de RAAM-brief (Rijksbesluit Amsterdam-Almere-Markermeer). Met dit besluit kiest de rijksoverheid voor een drievoudige schaa sprong in de noordelijke Randstad: een sprong op stedelijk, infrastructureel en ecologisch gebied. De groei van Almere is integraal onderdeel van deze RAAM-brief.

Integraal Afspraken Kader Almere 2.0

Op 29 januari 2010 tekenden de gemeente Almere en de rijksoverheid het Integraal Afspraken Kader Almere 2.0 (IAK), als uitwerking van de RAAM-brief, specifiek gericht op Almere. Het IAK bestaat uit wederkerige afspraken over de voorwaarden voor verdere groei van de stad. Het IAK gaat uit van gezamenlijke ambities op ruimtelijk, sociaal en economisch gebied en bevat bijbehorende werkafspraken.

Investeren in een gezond Almere

Almere is een stad in ontwikkeling. Slechts enkele decennia oud, krachtig en vol energie, met een samenleving in opbouw. Veel van de bijna 190.000 inwoners zijn tevreden met het Almere van vandaag. De ruimte, het vele groen en het omringende water, de rustige woonwijken, de verschillende centra met steeds betere voorzieningen, het ondernemersklimaat met de vele (startende) zelfstandigen, de zorg en de sociale zekerheid; dit alles vormt een stabiele basis. Deze basis biedt ruimte voor verdere ontwikkeling van de stad, en voor de ontplooiing van inwoners en ondernemers.

De ruimte bestaat in letterlijke zin, in plannen voor nieuwe wijken en de verdere ontwikkeling van bestaande wijken. Er zijn plannen gereed voor de ontwikkeling van onder andere de Laren, de Meridiaan, de Kustzone Haven, de Kustzone Poort en Hout Noord. In de komende vijf jaar investeert de gemeente meer dan € 1 miljard om aantrekkelijke woon- en werkmilieus te laten ontstaan en om bestaande gebieden aantrekkelijk en gezond te houden. Met de rijksoverheid maken we plannen voor uitbreidingen op de langere termijn. Aan de basis van deze planvorming liggen het Integraal Afspraken Kader Almere 2.0, de Almere Principles en de Concept Structuurvisie Almere 2.0. Deelnota's als de Sociale Agenda en de Woonvisie Almere 2.0 kleuren de plannen op onderdelen nader in. Alle documenten die in de vorige bestuursperiode zijn ontwikkeld leggen de huidige kwaliteiten van Almere vast, en vormen daarmee een solide fundament voor de toekomst. Aan de vooravond van een aanzienlijke groeiopgave – Almere groeit uit tot één van de vijf grootste steden van Nederland – voelen wij ons voldoende voorbereid op een gezonde toekomst.

De ruimte bestaat in figuurlijke zin, omdat zelfontplooiing van inwoners en ondernemers wordt gestimuleerd door meer aandacht te besteden aan de menselijke kant. We geven, meer dan voorheen, ruimte aan de kracht en energie van en in de stad. Samen met de rijksoverheid werken we plannen uit voor versterking van de sportieve en culturele infrastructuur. We zoeken de verbinding met de mensen in de stad om hen – waar mogelijk – te helpen hun ideeën in de eigen wijk te realiseren. Van ons jaarlijkse budget (ruim € 600 miljoen) zetten we ongeveer € 150 miljoen direct zichtbaar in de wijken in, naast de circa € 180 miljoen die we besteden aan meer persoonsgerichte ondersteuning.

INHOUD

Veel in de stad gaat goed, maar tegelijkertijd zijn er zaken die voor verbetering vatbaar zijn. Op een drietal (beleids)terreinen zijn er concrete signalen waar wij onze ogen niet voor kunnen en willen sluiten.

- De kwaliteit van het onderwijs laat op onderdelen te wensen over.
- Mensen in de stad voelen zich niet altijd veilig.
- Het aantal banen in Almere blijft lager dan de vraag.

In de komende collegeperiode zullen wij onze reguliere inzet binnen deze taakvelden sterk(er) richten op het oplossen van de problemen waar wij ons mee geconfronteerd zien. Naast de reguliere middelen maken wij jaarlijks € 5 miljoen vrij voor een extra impuls op deze drie taakvelden.

Wij zijn ons bewust van de moeilijke tijd die aanbreekt. De economische crisis raakt ons allemaal, en dwingt tot het maken van keuzes. Daarbij is veel onzeker en onvoorspelbaar. Op het moment van schrijven van dit coalitieakkoord zijn de beurskoersen en de waarde van de euro fors in beweging. Honderden miljarden zijn nodig voor een steunoperatie om de (waarde van de) Europese munt te borgen. Niemand kan de gevolgen op de middellange termijn voorspellen. Over enkele weken volgen nieuwe verkiezingen voor de Tweede Kamer en zal een nieuw kabinet worden geformeerd. Pas na de formatie weten we hoe de landelijke overheid reageert op de oplopende tekorten en dalende werkgelegenheid. Hoe en hoever worden de uitgaven beperkt? Komt er een verhoging van de belastingen? Hoezeer daalt de uitkering uit het gemeentefonds? Wat gebeurt er met de hypotheekrenteaftrek? Het zijn vragen die niet alleen de inwoners van de stad, maar nadrukkelijk ook het Almeerse College van Burgemeester en Wethouders bezig houden. De antwoorden hebben grote invloed op de keuzes die wij in de komende jaren moeten en kunnen maken.

We hebben een aantal mogelijke scenario's ontwikkeld en op basis daarvan vooruit geblikt. Zo kunnen we op een zorgvuldige manier besturen, en garanderen we onze betrouwbaarheid en voorspelbaarheid. Met dit coalitieakkoord geven we, met de kennis die wij vandaag hebben, openheid over onze financiële kaders. We voorzien een tekort van 5% van onze totale uitgaven in de begroting van 2015. Dit komt neer op € 25 miljoen. Hoewel nog veel onzekerheid bestaat over dit bedrag, treffen we nu maatregelen om te besparen op onze uitgaven. We zien veel mogelijkheden in het wegnemen van bureaucratie. Het beeld dat bestaat – en dat de werkelijkheid soms dicht benadert – is dat gemeente, provincie en maatschappelijke partners elkaar geregeld bezig houden, zonder dat dit tot resultaten leidt. In de komende tijd zoeken we gezamenlijk naar verbeteringen. Daarnaast formuleren we enkele gerichte bezuinigingsopdrachten. Zo verwachten we de benodigde besparing te kunnen vinden. Eind 2012 maken we de tussenbalans op: wat is de feitelijke financiële ontwikkeling, wat gebeurt er landelijk en hoe pakken onze besparingen in de praktijk uit? Op basis van deze analyse herijken we – waar nodig – onze keuzes.

In de komende vier jaar zullen we, kortom, langs drie verschillende lijnen werken:

- We investeren extra in onderwijs, veiligheid en economie.
- We richten ons, met onze reguliere werkzaamheden, op resultaatgericht werken in de wijk.
- We zetten een omvangrijke efficiëntieslag in gang ter voorbereiding op bezuinigingen.

Met dit coalitieakkoord – vernoemd naar de plek waar het tot stand is gekomen: het natuurbelevingscentrum de Oostvaarders – investeren we in een in alle opzichten gezond Almere.

Oostvaardersplassen, Almere, 19 mei 2010

Alphons Muurlink (fractievoorzitter PvdA)

Arno Visser (fractievoorzitter VVD)

INHOUD

Cocky Kuipers (fractievoorzitter D66)

Berdien Steunenberg (fractievoorzitter CDA)

Roelie Bosch (fractievoorzitter ChristenUnie)

Stijl van besturen

Ogen en oren in de wijk

De rol van de overheid verandert. Mensen participeren vaker actief in de maatschappij. De groei van het particulier opdrachtgeverschap is illustratief voor deze ontwikkeling: de mensen bepalen zélf hun eigen woning en woonomgeving. De verzorgingsstaat wordt meer en meer een participatiesamenleving. De vanzelfsprekendheid waarmee we als gemeente – met het oog op het publieke belang – plannen ontwikkelen, die we vanuit publieke organisaties uitvoeren of financieren, is aan verandering onderhevig. Nog altijd is een veelgehoorde klacht dat de overheid te groot is en zich te veel bemoeit met zaken waar zij geen bemoeienis mee heeft. 'Overal zijn regels voor', is het beeld dat bestaat.

Wij (h)erkennen dat beeld en stimuleren de beweging die nu plaatsvindt. Vaak hebben bewoners en ondernemers goede ideeën over hun eigen wijk, die aansluiten op wat de wijk nodig heeft. Zo heeft de gemeente inwoners van Danswijk geholpen een buurtpreventieteam op te richten, en in Filmwijk organiseert het Bewonersplatform met enige regelmaat activiteiten voor de hele wijk. Op die manier geven inwoners en ondernemers kleur en karakter aan hun wijk. Dit soort eigen krachten en initiatieven willen we meer ruimte geven. Immers, mensen maken de stad, veel meer dan het gemeentebestuur dat doet.

Om de eigen kracht in de samenleving te versterken zoeken we in de komende periode de verbinding met bewoners, bedrijven en organisaties in de wijken. We kijken welke bijdrage de gemeente daar – vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid – aan kan leveren. Want ondanks het feit dat wij niet overal verantwoordelijk voor zijn, willen wij wel aanspreekbaar zijn op wat speelt in de wijken. We doen dat bijvoorbeeld door contactwethouders voor de verschillende stadsdelen aan te stellen. Deze contactwethouder houdt maandelijks spreekuur voor inwoners van het stadsdeel, informeert wat er in het stadsdeel speelt, bespreekt dit met de inhoudelijk verantwoordelijk wethouder, en koppelt de resultaten vervolgens terug aan de mensen in het stadsdeel.

INHOUD

Transparantie en permanente dialoog

Daarnaast herijken we de verbinding met het rijk, de provincie en omliggende gemeenten. Resultaatgerichtheid en het terugdringen van bureaucratie staan voorop. We versterken de samenwerking met alle fracties in de gemeenteraad en de verschillende maatschappelijke partners. Via een permanente, inhoudelijke dialoog zoeken we naar het beste voor de stad en de gedeelde belangen daarin. Vervolgens maken we duidelijke afspraken over de bijdrage die elke partij kan leveren, waarbij niemand zich vrijblijvend kan opstellen. Met deze werkwijze zetten we maximaal in op participatie en betrokkenheid aan de voorkant van processen, zonder langdurige heroverwegingen achteraf. Transparantie staat centraal. We spreken duidelijk uit wat ieders rol is en wat we van elkaar verwachten. Dit voeren we door naar de contracten die we sluiten, subsidies die we verstrekken, voorwaarden die we aan partijen stellen en plannen die we maken. We zijn duidelijk over termijnen waarop iets af moet zijn of waarvoor een subsidie geldt, en houden elkaar daar ook aan. Het niet nakomen van afspraken heeft consequenties.

Collegiale verbinding

Ook in onze eigen werkwijze gaan we uit van verbinding en transparantie. De portefeuilles bevatten samenhangende taken. Dat betekent dat we voor bepaalde sectoren of geldstromen de politieke verantwoordelijkheid delen, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdbeleid, zorg, veiligheid en werken in de wijk. Zo borgen we de integraliteit, en zorgen we voor onderlinge verbinding en een brede blik op de vraagstukken. Het dwingt ons tot het maken van eenduidige afspraken die voor duidelijkheid en controle zorgen. Die afspraken maken we zo veel mogelijk vooraf, zodat elke portefeuillehouder slagvaardig en zelfstandig kan handelen en een eigen verantwoordelijkheid kan nemen in de verschillende contacten in de stad.

Van beleid naar uitvoering

In de komende periode zullen we vooral uitvoeringsgericht werken. In de afgelopen jaren is een stevige (beleids)basis gelegd. Er zijn ruimtelijke plannen (bijvoorbeeld de Laren, de Kustzone Poort) en beleidsplannen (bijvoorbeeld Passie voor Sport, Economische Agenda) ontwikkeld. Deze plannen bieden voldoende kwaliteit om ze – in samenwerking met de verschillende partijen in de stad – uit te werken en uit te voeren. In deze stap van woord naar daad zoeken we steeds opnieuw naar focus, en kijken we hoe we op wijkniveau resultaatgericht kunnen werken. Het gaat om wat er in de stad te zien is, om wat inwoners raakt; hun wijk, hun buurt, hun kinderen. Daarbij passen lef en ambitie om af te kunnen en durven wijken van het gangbare, en om snel te kunnen handelen. Dit blijven we combineren met de zorg voor een solide en stabiele overheid.

Van beleid naar uitvoering

In de afgelopen bestuursperiode is een groot aantal fundamentele beleidskeuzes vastgelegd. Deze bekrachtigen we en zullen we de komende bestuursperiode (verder) tot uitvoering brengen.

- Hoofdlijnnota Armoedebeleid Almere (2007)
- Programma Integrale Veiligheid (2007)
- Programmaplannen bestaande stad (2007)
- Bestedingscriteria voor de vervangingsinvesteringen (2008)
- Nota Werk werk(t) (2008)
- Actualisering Kaderstelling sociaal cultureel werk (2008)
- Stedelijk kompas (2008)
- De (vrije) tijd van je leven (2008)
- Lokaal Educatieve Agenda 2008 – 2012 (2008)
- Nota herijking hoger onderwijs (2008)
- Sociale Agenda (2009)
- Economische Agenda (2009)
- Concept Structuurvisie Almere 2.0 (2009)
- Kadernota Grondbeleid (2009)
- Toetsingskader Bouwen in het groen (2009)
- Nota Levend in het groen (2009)
- Passie voor sport (2009)
- Stad met verbeelding (2009)
- Woonvisie Almere 2.0 (2009)
- Nota archeologische monumentenzorg (2009)
- Uitvoeringsagenda Almere Principles (2010)
- Nota U doet mee?! (2010)
- Gemeentelijke visie op het vestigingsbeleid (2010)
- Meerjarenprogramma Particulier Opdrachtgeverschap (2010)

Bloei van de stad

Almere, Nederlands' jongste stad, is slechts enkele decennia geleden ontstaan. Als we de stad vergelijken met een opgroeiend kind, kunnen we zeggen dat we de kinderfase al geruime tijd ontgroeid zijn, en dat ook de fase van adolescentie bijna achter ons ligt. Als dertiger komt Almere in de bloei van haar leven. Vol energie en ideeën, met enige ervaring, maar in bepaalde opzichten ook kwetsbaar. Hoewel zo'n vergelijking altijd wel ergens mank gaat, maakt het inzichtelijk wat de werkelijke opgave is: de stap naar echte volwassenheid. Vanuit de gedachte dat mensen de stad maken kiezen we er principieel voor om ruimte te geven aan de energie en het enthousiasme van de bewoners en ondernemers zelf. Dit betekent dat we kansen en mogelijkheden creëren voor initiatieven 'van onderop'. Tegelijkertijd bieden we zorg en zekerheid. We willen voorkomen dat mensen uitvallen, dat wijken verpauperen. We hebben daarin een zorgplicht; iedereen hoort erbij.

Benut de kracht in de samenleving: actief burgerschap

We gaan méér ruimte geven aan de intrinsieke kracht die in de samenleving schuilt, aan het eigen initiatief in de wijken. We activeren het zelfbewustzijn van inwoners en ondernemers. Voor iedere wijk kiezen we een eigen, passende vorm van participatie en betrokkenheid. Ons doel is dat inwoners en ondernemers van de afzonderlijke wijken een eigen keuze maken over de wijze waarop we beheer, onderhoud en (door)ontwikkeling organiseren. We helpen de mensen in de wijk om, vanuit het algemene beleid en de generieke maatregelen, tot het maatwerk te komen waar de wijk om vraagt. Waar nodig bieden we met financiële regelingen de mogelijkheid ook in deze economisch lastige tijd eigen initiatief te ontplooiën. Het is vanzelfsprekend dat daarmee verschillen tussen de wijken ontstaan. Onze *benadering* is bij elke wijk gelijk, het *resultaat* zal iedere keer anders zijn. Die diversiteit koesteren we. Per stadsdeel stellen we, in overleg met de bewoners, een actieprogramma op met duidelijke en resultaatgerichte afspraken. In de nieuwe wijken zoeken we differentiatie en betrokkenheid door particulieren, corporaties en beleggers meer keuzevrijheid te geven. We bieden mensen de mogelijkheid om zelf een bijdrage te leveren vanuit een gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de eigen woonomgeving.

INHOUD

Belangrijke, bindende elementen in de samenleving zijn kunst, cultuur en sport. Deze elementen dragen bij aan zowel de persoonlijke ontwikkeling, de sociale bewustwording, de maatschappelijke participatie als de economische ontwikkeling. Om deze reden stellen we – in uitwerking van het IAK en in samenspraak met de rijksoverheid – plannen op voor een versterking van onze culturele en sportieve infrastructuur. De uitvoering van deze plannen biedt niet alleen een impuls op de korte termijn, het biedt tegelijkertijd een goede basis voor de toekomst. Onze eigen gemeentelijke inzet op het gebied van cultuur en sport beperken we tot en richten we op de uitwerking van deze plannen. We geven ruimte aan initiatieven voor zover deze dienstbaar zijn aan de plannen en een extra externe (financiële) impuls geven.

Creëer nieuwe kansen

Nieuwe wijken en bedrijfsterreinen bieden in veel opzichten kansen. Nieuwe mensen kunnen zich in Almere vestigen, nadrukkelijk ook uit andere bevolkingsgroepen dan nu in Almere vertegenwoordigd zijn. Onze huidige inwoners kunnen wooncarrière maken. De druk op de bestaande wijken wordt kleiner, zodat deze zich in een eigen tempo en volgens eigen cultuur kunnen doorontwikkelen. Nieuwe wijken kunnen de bijdrage voor voorzieningen vergroten en het energiegebruik en de emissies in de stad in positieve zin beïnvloeden. Tegen die achtergrond werken we samen met de rijksoverheid aan een aantal grootschalige gebiedsontwikkelingen; Almere-Amsterdam in het westen van de stad, gekoppeld aan een verbetering van de bereikbaarheid (IJmeerverbinding) en een ecologische impuls van het Markermeer en IJmeer, Almere Centrum-Weerwater in het hart van de stad, inclusief de inpassing van de verdubbelde A6, en Almere Oosterwold aan de oostzijde. Daarnaast werken we aan de versterking van ons groenblauw casco, en een verbetering van de (interne) bereikbaarheid. De Concept Structuurvisie Almere 2.0 vormt de basis voor deze plannen. Vergelijkbaar met de eerste planontwikkeling – het Structuurplan uit 1977 – kiezen we opnieuw voor een meerkernenstructuur, en koesteren we de kwaliteiten die Almere biedt: de ruimte, het groen, het water. Tegelijkertijd creëren we condities om nieuwe kwaliteiten aan de stad toe te voegen, zonder dat wij ons vastleggen. De Structuurvisie is geen blauwdruk. De mogelijkheid om in te spelen op onvoorziene, veranderende situaties, om nieuwe kansen te benutten, blijft bestaan.

Bied een gericht vangnet: zekerheid

Voor mensen die niet op eigen benen kunnen staan hebben we als gemeente een zorgplicht en bieden we een solide vangnet. Meer dan tot nu toe het geval was willen we hier maatwerk in bieden: geen generieke regelingen die niet overal doel treffen, geen stapeling van regelingen die deels overlappen. We gaan uit van wat de mensen nog wél kunnen en zorgen dat ze daarin geholpen worden. Iedereen heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid: de gemeente, zorgaanbieders, de zorgvrager zelf en alle verschillende partners in het maatschappelijk middenveld. Ons doel is de inzet van mensen en middelen te stroomlijnen en nadrukkelijker te richten. We doen dit zelf en vragen dat ook aan onze partners. Sterke wijkgerichte samenwerking vergroot de slagvaardigheid en vermindert de bureaucratie. Het biedt kansen voor (samenwerking met) nieuwe partijen, bijvoorbeeld in het sociaal cultureel werk. Het creëert ruimte voor lokale initiatieven, zoals woonzorg combinaties of opvang van tienermoeders. Goede voorbeelden, zoals de implementatie van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Almere Haven en de reactiveringscentra, breiden we uit naar andere delen van de stad. Conform eerdere aanbevelingen van de rekenkamer zoeken we naar mogelijkheden om de verschillende regelingen in de sociale zekerheid, in de zorg en in het sociaal cultureel werk beter op elkaar af te stemmen. De ontwikkeling van het Almeerse Werkbedrijf en de versterking van het concept Brede School sluiten aan op deze ambitie.

In elk stadsdeel zorgen we voor 30% sociale woningbouw die beschikbaar komt voor de doelgroep door afspraken met corporaties te maken, een nieuwe woonruimteverordening toe te passen, scheefwonen tegen te gaan en te zorgen voor nieuwbouw. De nieuwe verordening gaat – via een gewogen loting – uit van toewijzing van sociale huurwoningen op basis van urgentie en inkomen. Op die manier geven we maximale kansen aan diegenen die een sociale woonruimte het hardst nodig hebben. Deze afspraken vormen een aanscherping van de Woonvisie Almere 2.0 en dragen bij aan een grotere diversiteit. We vormen een ontwikkelingsbedrijf om een impuls te geven aan maatschappelijk urgente projecten, mochten deze stagneren. De opzet van dit ontwikkelingsbedrijf en condities waaronder dit bedrijf in projecten stapt, werken we nader uit.

Pak actuele problemen aan: impulsen

Op een drietal beleidsterreinen zien we ons geconfronteerd met acute problemen: het onderwijs, de veiligheid en de economie. Op deze terreinen zien we aanleiding en mogelijkheid onze rol te intensiveren. Voor elk van deze beleidsterreinen schetsen we in het navolgende de maatschappelijke opgave, en geven we aan welke actie(s) we willen ondernemen. Wij kiezen er uitdrukkelijk voor om, ondanks de noodzaak te bezuinigen, extra middelen beschikbaar te stellen. We reserveren structureel een bedrag van € 5 miljoen ter financiering van incidentele ingrepen. Het gaat nadrukkelijk om nieuwe activiteiten, aanvullend op de reguliere inzet, waarmee we snel en effectief antwoord kunnen bieden op de maatschappelijke opgave. Jaarlijks beoordelen we de specifieke inzet van deze middelen op basis van concrete voorstellen van de portefeuillehouder.

Eerste impuls: onderwijs

De maatschappelijke opgave

Forse en snelle verbetering van het onderwijs heeft topprioriteit. Goed onderwijs maakt het mogelijk volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. De belangrijkste opgave is een verbetering van de kwaliteit van het basis- en voortgezet onderwijs. In het IAK hebben wij hier duidelijke afspraken over gemaakt met de rijksoverheid. Ook de kwaliteit van het VMBO en het MBO, en de aansluiting van VMBO en MBO verdienen aandacht. Nog altijd halen te veel jongeren geen diploma. Wenselijk is een groter aanbod en meer diversiteit in – met name – het hoger onderwijs. In de afgelopen jaren hebben gemeente en schoolbesturen op basis van de Lokaal Educatieve Agenda gezamenlijk gewerkt aan verbetering. Aansprekende resultaten uit de vorige bestuursperiode zijn onder andere de komst van nieuwe onderwijsinstellingen en een halvering van het aantal voortijdig schoolverlaters. Dit is echter nog onvoldoende. Recent heeft de onderwijsinspectie ruim 20% van de basisscholen in Almere als zwak of zeer zwak beoordeeld, drie maal zo veel als het landelijke gemiddelde. Maar liefst vier afdelingen voor HAVO of VWO zijn door de onderwijsinspectie als zwak gekwalificeerd. Het gemiddelde opleidingsniveau in Almere ligt met 21% hoger onderwijs onder het landelijk gemiddelde van 25%. Het aantal vroegtijdige schoolverlaters en verwijzingen naar het Leerweg Ondersteunend Onderwijs is nog altijd te hoog. Deze slechte scores zijn onaanvaardbaar. Wanneer dergelijke scores in breder publiek bekend zijn, zal bij ouders en schoolbesturen de urgentie voor verandering toenemen.

De noodzakelijke ingrepen

Bestuur en directie van scholen zijn primair verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op de kwaliteit van het onderwijs in hun instelling(en). Ze moeten wel aangesproken kunnen worden, niet alleen door de onderwijsinspectie (verticale sturing), maar ook door ouders en personeel (horizontale sturing). Aanvullend op de voortzetting van bestaande afspraken en initiatieven zijn ingrepen nodig om de kwaliteit van het onderwijs met hoge urgentie te verbeteren.

- Zwakke scholen zijn onacceptabel. Schoolbesturen, in het bijzonder in het basis- en voortgezet onderwijs, moeten hun verantwoordelijkheid nemen en een Taskforce Onderwijskwaliteit starten, zodat in 2014 de zwakke scholen geheel of nagenoeg geheel verdwenen zullen zijn. De kwaliteit van zittend en toekomstig personeel, leidinggevend en bestuur hoort daar nadrukkelijk bij betrokken te worden. We zijn bereid om, onder strenge voorwaarden en afhankelijk van de vermogenspositie van schoolbesturen, bij te dragen aan een versnelling van het proces.
- Ouders en leerlingen kunnen grote invloed uitoefenen op de kwaliteit van het onderwijs. Om hen in de gelegenheid te stellen dit te doen zorgen we voor publicatie van de onderwijsgegevens, zodat de onderwijsresultaten openbaar beoordeeld kunnen worden.
- In uitwerking van het IAK maken we sluitende afspraken met de rijksoverheid waarmee een snelle verbetering van het onderwijs in Almere mogelijk wordt.
- Via spijbelteams verscherpen we de controle op spijbelen als preventieve maatregel voor latere schooluitval en maken we resultaatgerichte afspraken in een nieuwe Lokaal Educatieve Agenda, ook voor het voortgezet onderwijs.
- We stimuleren de verdere ontwikkeling van hoger onderwijs in Almere, inclusief studentenhuysvesting.
- De ontwikkeling van kinderen, zowel op het gebied van kennis als welzijn, is cruciaal. We brengen focus aan in het bevorderen hiervan door samenwerking in Brede Scholen en Oképunten. We stimuleren de ontwikkeling rond Passend Onderwijs.

Tweede impuls: veiligheid

De maatschappelijke opgave

Almere is een relatief veilige stad. Onderzoek naar de veiligheid in Almere (Fijnaut, 2009) laat zien dat ons criminaliteitsniveau 20 tot 25% lager is dan in steden met een vergelijkbare omvang, en dat ook het gevoel van veiligheid in Almere hoog is vergeleken met andere steden. Deze succesvolle resultaten zijn mede te danken aan de invoering van het cameratoezicht, het Veiligheidshuis en het tijdelijk huisverbod. Verdere groei van de stad vereist een scherpere inhoudelijke focus, conform de aanbevelingen van Fijnaut. De huidige projectmatige aanpak op basis van incidenten en eenmalige financiering helpt daar niet in. Daarnaast neemt het gevoel van onveiligheid bij veel Almeerders toe, ondanks de objectieve veiligheid in harde cijfers. De opgave is om herkenbaar en snel op te treden tegen criminaliteit en overlast. Verschillende partijen, inclusief de inwoners en ondernemers zelf, hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid. We willen het gevoel van veiligheid en vertrouwen terugbrengen in de stad: 'kennen en gekend worden'.

De noodzakelijke ingrepen

- We gaan met Wijkinterventieteams herkenbaar en snel optreden. Deze teams werken op basis van de veiligheidsanalyse van hun wijk. Met een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen dringen ze geweld en fysieke overlast (vernielingen, criminaliteit, zwerfvuil, hondenpoep, hangjongeren, alcoholproblematiek) terug. We werken hierin gericht samen met politie, justitie, brandweer en onze partners in toezicht, welzijn, onderwijs en zorg, bedrijfsleven en openbaar vervoer.
- We gaan werken met een veiligheidsindex voor de objectieve en de subjectieve veiligheid, zowel gebiedsgericht als thematisch. We communiceren actief over de resultaten binnen het veiligheidsbeleid, nadrukkelijk ook naar de gemeenteraad.
- We vormen een stuurgroep veiligheid onder voorzitterschap van de burgemeester. Deelnemers zijn de portefeuillehouders Jeugd en Beheer, de lokale driehoek en incidenteel andere portefeuillehouders. De stuurgroep werkt zichtbaar in de wijk en zorgt, ondersteund door (wijk)veiligheidsambtenaren met doorzettingsmacht, voor gerichte inzet op het integrale veiligheidsbeleid, waarbij elke gemeentelijke dienst zijn bijdrage levert aan de afgesproken veiligheidsaanpak in de wijken.
- Stroomlijning van de werkwijze en inzet vereist focus en een integraal veiligheidsbeleid. We stellen een nieuw actieprogramma integrale veiligheid 2010-2014 op. Kern daarvan is het consequent en herkenbaar handelen vanuit de drieslag toezicht/handhaving - onderhoud/beheer - sociaal/fysiek investeren. De uitvoering van de aanbevelingen van het rapport Fijnaut is daarvan onderdeel. Er worden stevige maar realistische doelstellingen geformuleerd, die meetbaar zijn.
- We kiezen voor een structurele aanpak van problemen, met structurele financiering. We dringen bij de rijksoverheid aan op het structureel maken van de zogeheten Montfrans middelen voor de aanpak van sociale overlast en verloedering.
- We bekrachtigen de eerdere afspraak van maximaal vier coffeeshops in de stad¹. We geven geen medewerking aan eventuele plannen voor raamprostitutie of tippelzones. We besteden extra aandacht aan de veiligheid in winkelgebieden, op bedrijfsterreinen en in de stationsomgeving. Waar nodig of noodzakelijk zetten we cameratoezicht in, structureel gefinancierd.

INHOUD

1. Eén in Almere Haven en twee in het Stadscentrum zijn reeds gevestigd, in Almere Buiten wordt één coffeeshop voorbereid.

Derde impuls: economie

De maatschappelijke opgave

De noodzaak tot versterking van de economische structuur in Almere is onveranderd groot en wordt door de economische crisis alleen maar groter. De belangrijkste doelgroep is het midden- en kleinbedrijf, waar het grootste deel van de Nederlandse werkgelegenheid ontstaat. We zullen het gevestigde bedrijfsleven koesteren. Daarnaast is het van belang dat we een stuwende bedrijvigheid, of grote trekkers, kunnen binden. Hierover maken we, in uitwerking van het IAK, afspraken met de rijksoverheid en de regionale partners.

De economische groei in Almere is stabiel en groter dan in andere steden. De stad beschikt over een brede variëteit aan goed geoutilleerde bedrijfsterreinen. Het ondernemingsklimaat is gunstig, er zijn veel ZZP-ers en kleinschalige bedrijven. Het vestigingsklimaat is gunstig door de centrale ligging in het land, de aanwezigheid van glasvezel in de hele stad en de aandacht voor ICT. De intensieve aanpak en begeleiding van werkzoekenden werpt duidelijk vruchten af. In absolute zin blijft het aantal arbeidsplaatsen in Almere echter achter bij de omvang van de beroepsbevolking. Ook sluit de arbeidsmarkt onvoldoende aan op het arbeidspotentieel in de stad en is er nog onvoldoende Hoger Beroepsonderwijs. De economische crisis vormt een grote bedreiging voor de noodzakelijke verbetering hiervan. Bedrijven ervaren onvoldoende begeleiding bij doorgroei of vestiging in de stad. Toename van de werkloosheid leidt tot een groot beroep op de arbeidsvoorziening. Een economisch offensief is essentieel.

De noodzakelijke ingrepen

Aanvullend op de voortzetting van bestaande afspraken en initiatieven zijn de volgende ingrepen nodig om de economische structuur in de stad met hoge urgentie te versterken.

- We vergroten en benutten de kracht van het bestaande bedrijfsleven. We houden de lokale lasten zo laag als mogelijk, begeleiden bedrijven in hun plannen vanuit de gedachte van één loket, geven mogelijkheden tot eigen beheer van bedrijfsterreinen en vergroten de aantrekkelijkheid van het stadscentrum. Vanuit goed gastheerschap willen we bereiken dat Almeerse bedrijven tevreden zijn en als vanzelf als ambassadeur van Almere optreden. Intensieve samenwerking met onder andere bedrijfsverenigingen en de Kamer van Koophandel is onontbeerlijk.
- In bedrijfsinvesteringszones werken we samen met ondernemingen aan de verbetering van de aantrekkelijkheid van bedrijfsterreinen of winkelstraten, we vergroten de mogelijkheden voor bedrijfsvestigingen in woonwijken en richten in samenwerking met de Kamer van Koophandel een kenniscentrum ZZP op.
- In uitwerking van het IAK maken we sluitende afspraken met de rijksoverheid over versterking van de economische structuur, gericht op het creëren van 100.000 arbeidsplaatsen tussen nu en 2030. Daarbij leggen we de focus op het aantrekken en binden van specifieke bedrijvigheid: duurzaam bouwen & gebiedsontwikkeling, ICT & media, handel & logistiek, health & wellness & life sciences en luchthaven Lelystad. Op basis hiervan zetten we in samenwerking met de provincie Flevoland, de regio Amsterdam, de Kamer van Koophandel en het gevestigde bedrijfsleven gerichte promotie en acquisitie in.

Financiële uitwerking

Algemeen

De vorige bestuursperiode is afgesloten met een Financieel Strategisch Document (april 2010). Dit document bevat een schets van de financiële positie van de gemeente tot 2015. Op dit moment bedragen de totale uitgaven (en inkomsten) van de gemeente bijna € 650 miljoen. Vanwege een geraamde bezuinigingstaakstelling vanuit het Gemeentefonds en het oplossen van de 'stille lasten' problematiek, voorzien we een tekort van € 25 miljoen in 2015. Dat betekent dat we over de hele linie circa 5% minder uit zouden moeten geven en/of alternatieve financiering moeten vinden. Slechts een klein deel van gemeentelijke uitgaven is reëel te beïnvloeden. Dit is onderzocht in de Analyse Beïnvloedbare Ruimte Gemeentebegroting. De beïnvloedbare ruimte bedraagt ongeveer € 180 miljoen². Beide documenten zijn vertrekpunt geweest voor de coalitiebespreking. In dit coalitieakkoord hebben we nadere keuzes gemaakt. Deze paragraaf in het coalitieakkoord dient als integrale herijking van het perspectief tot 2015, en is de basis voor de Begroting 2011.

Financiële spelregels

Bij het opstellen en het uitvoeren van dit akkoord hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Wettelijke voorschriften en daarvan afgeleide eigen keuzes vormen de basis voor een gezonde financiële huishouding.
- De lopende begroting en de begroting van het eerstvolgende jaar moeten sluitend zijn. Het meerjarenperspectief moet gezond zijn, dat wil zeggen in het vijfde jaar een tekort van niet meer dan € 2 miljoen laten zien.
- Belastingen en heffingen indexeren we jaarlijks met de inflatie.
- De tarieven zijn kostendekkend.
- Structurele uitgaven worden gedekt met structurele inkomsten, structurele bezuinigingen van het rijk worden gedekt met structurele besparingen bij de gemeente.
- Nieuwe investeringen in vastgoed worden alleen dan gedaan wanneer ook in dekking van de exploitatielasten cq. de beheerskosten is voorzien.
- Geïdentificeerde risico's en de daarvoor te treffen reserves / voorzieningen moeten met elkaar in balans zijn.
- Eventuele rijksbezuinigingen op doeluitkeringen vertalen we één op één door naar het betreffende beleidsterrein.

INHOUD

Budgetcyclus

Over de werkwijze spreken we het volgende af:

- We stellen de begroting vast in het najaar (voor 15 november), in april bieden we een Voorjaarsnota aan (wat neerkomt op het gedeeltelijk teruggedraaien van de wijziging Bedrijfsvoerings-verordening).
- De indeling van de begroting baseren we op de hoofdfuncties van BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).
- In het kader van de bevordering van de doelmatigheid en efficiency streven we naar een verdere vereenvoudiging van de planning en control-cyclus.
- Gelet op de onzekere financiële omstandigheden herijken we eind 2012 (Begroting 2013) het financieel kader en onderliggende keuzes door middel van een tussenbalans. Afhankelijk van de dan ontstane omstandigheden bezien we welke aanvullende of nieuwe afspraken noodzakelijk zijn.

We blijven investeren

De start van deze raadsperiode en dit coalitieakkoord staan in het teken van de ombuigingen. De wereldwijde economische crisis dwingt ons hiertoe. Dat wil niet zeggen dat de stad de komende vier jaar stil staat. Integendeel. Jaarlijks geven we op de lopende begroting nog altijd ruim € 600 miljoen uit. Daarnaast investeren we tot 2016 meer dan € 1 miljard in onder andere grondexploitaties (met name Almere Poort), hoger onderwijs, basis- en voortgezet onderwijs, vervangingen en groot onderhoud in de bestaande stad. Hiermee voeren we eerder afgesproken beleid uit en versterken we tegelijkertijd de lokale economie.

2. Hiervan is € 140 miljoen volledig beïnvloedbaar en € 40 miljoen beperkt beïnvloedbaar.

Bestuursopdrachten

Juist in het belang van de lokale economie en lopende afspraken kunnen en willen we weloverwogen bezuinigen. We hebben duidelijk in beeld waar ruimte in onze begroting zit, onder andere in uitvoeringskosten.

Hier zoeken we in het komende jaar, in de vorm van zeventien bestuursopdrachten, concrete bezuinigingen. Per bestuursopdracht is er een verantwoordelijk portefeuillehouder. Nog voor het zomerreces 2010 bespreken we de uitgewerkte opdrachtbeschrijvingen in de gemeenteraad. Bij de Begroting 2011 bieden we zicht op de voortgang. In het voorjaar van 2011 ronden we de opdrachten af. Daarbij bouwen we een moment van reflectie in. De bezuiniging betreft een bijzondere operatie, van een omvang die Almere nog niet eerder heeft meegemaakt. Als waarborg voor kwaliteit van proces en inhoud geeft een externe expert een eindoordeel over de opgeleverde en afgeronde bestuursopdrachten.

Perspectief na maatregelen

Na verwerking van onze keuzes ontstaat het volgende perspectief:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Perspectief begroting	0,0	0,0	-3,4	-5,2	-7,1	-8,0
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds			-3,5	-7,0	-10,5	-14,0
Groot onderhoud, renovatie, vervanging vastgoed	0,0	-1,2	-0,9	-1,1	-1,8	-1,9
Beheer en onderhoud uitlegebieden	-0,2	-0,3	-0,5	-0,7	-0,8	-1,3
Bijgesteld perspectief	-0,2	-1,5	-8,3	-14,0	-20,2	-25,2
Programmatistische bezuinigingen						
1. 10% operatie		1,0	4,5	9,0	13,5	18,0
2. Citymarketing, communicatie en VV			0,8	0,8	0,8	0,8
3. Parkeren:		0,5	1,0	1,4	2,3	3,0
4. Vastgoedbedrijf	0	0	0	0	0	0
Organisatiebesparingen						
5. Schuldhulpverlening				1,0	1,0	1,0
6. Beheer en onderhoud			0,5	1,0	1,5	2,0
7. Verzelfstandiging dienstonderdelen		0,5	1,5	2,5	3,0	3,0
Perspectief na ombuigingen	-0,2	0,5	0,0	1,7	1,9	2,6
8. Nieuw beleid						
Incidenteel nieuw beleid		-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Dekking uit GIP (heroverweging harde investeringen)		4,5	5,0	2,5	1,0	
Perspectief na nieuw beleid	-0,2	0,0	0,0	-0,8	-2,1	-2,4

INHOUD

Toelichting op het perspectief

1. De 10% operatie, de bezuinigingssystematiek

Voor alle hoofdfuncties in de begroting passen we een taakstellende korting toe van 10% op de vastgestelde beïnvloedbare ruimte. Dit leidt tot een totale bezuinigingstaakstelling van € 18 miljoen. Dit percentage baseren we vooralsnog op een bezuiniging van € 14 miljoen vanuit het Gemeentefonds. Als na de formatie van het nieuwe kabinet een hoger of lager bedrag blijkt, passen we onze eigen bezuinigingsopgave daarop aan. Bij de Voorjaarsnota 2011 doet elke portefeuillehouder een voorstel voor een verantwoorde bezuiniging van tenminste 15% van de aanwezige beïnvloedbare ruimte (totaal € 27 miljoen) om alternatieven zichtbaar te maken. Uitgangspunt is reductie van beleidstaken en een algemene verlaging van de kosten voor bijvoorbeeld personeel en organisatie. Daar waar dit niet mogelijk is dienen alternatieve bezuinigingen dan wel externe dekkingsmiddelen te worden gevonden binnen dezelfde hoofdfunctie. Concreet betekent dit de volgende taakstelling voor elk van de hoofdfuncties.

(Bedragen x € 1 miljoen)

Hoofdfunctie, programma, beleidsveld	besparingsopgave	
	10%	15%
0 Algemeen bestuur	2,1	3,2
1 Openbare orde en veiligheid	0,6	0,9
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	4,8	7,3
3 Economische zaken	0,3	0,5
4 Onderwijs	0,9	1,4
5 Cultuur en recreatie	3,2	4,7
6 Sociale voorzieningen, maatschappelijke dienstverlening	5,2	7,8
7 Volksgezondheid en milieu	0,3	0,4
8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0,6	0,8
9 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	0,2	0,4
	18,2	27,4

Begin 2011 selecteren we uit de voorstellen een samenhangend pakket aan maatregelen. De wethouder Financiën toetst de voorstellen vooraf op aard en kwaliteit van de bezuiniging (validiteit, haalbaarheid en eventuele onbedoelde neveneffecten).

Bestuursopdracht 1 t/m 10 Elke portefeuillehouder doet voor zijn / haar beleidsvelden een voorstel voor bezuiniging van tenminste 15% van de vastgestelde beïnvloedbare ruimte. Hieruit volgt een taakstellende bezuiniging van 10%.

2. Citymarketing, communicatie en VVV

Op dit onderdeel worden de volgende bedragen besteed: Citymarketing € 1,3 miljoen, VVV functie € 0,3 miljoen, communicatie ten laste van algemene middelen € 1,1 miljoen.

INHOUD

Bestuursopdracht 11 Breng een besparing in beeld van € 0,8 miljoen in de uitgaven en taken van Communicatie, Citymarketing/VVV en (een deel van) de evenementen.

3. Parkeren

De parkeerexploitatie van Almere heeft vanaf de start te maken met aanloopverliezen. Voor het afdekken hiervan is uit de algemene middelen een egalisatiereserve gevormd. Doelstelling is de parkeertarieven in totaliteit zo snel mogelijk kostendekkend te maken. Daarmee ontstaat ruimte in de egalisatiereserve. Daarnaast bestaat de mogelijkheid het parkeren als overheidsactiviteit in plaats van ondernemersactiviteit te organiseren (BTW voordeel). De totale ruimte die zo ontstaat zetten we in ter dekking van budgetten voor beheer en onderhoud. Openbare parkeervoorzieningen vormen immers een belangrijke kostenpost in het beheer en onderhoud.

Bestuursopdracht 12 Maak de parkeertarieven op zo kort mogelijke termijn kostendekkend en onderzoek of de parkeerexploitatie achter de slagboom in het publiekrechtelijke domein kan worden ondergebracht, waarmee over de opbrengst een BTW voordeel kan ontstaan. Breng de juridische, fiscale en praktische implicaties hiervan in kaart. Doelstelling is het realiseren van een besparing van kosten en een vrijval uit de egalisatiereserve die gecombineerd leiden tot een bedrag van per saldo € 3,0 miljoen in 2015 ter dekking van van de budgetten voor beheer en onderhoud.

4. Vastgoedbedrijf

In het Financieel Strategisch Document is een bedrag van € 6,9 miljoen structureel opgenomen voor groot onderhoud en vervanging van het vastgoed. Het vorig College van Burgemeester en Wethouders heeft hiervoor een bestuursopdracht geformuleerd. Deze opdracht nemen wij over. Om die reden zien we geen noodzaak om in het perspectief een structurele bezuiniging ten gunste van het vastgoed op te nemen.

Bestuursopdracht 13 Breng structurele dekking door maatregelen binnen het vastgoedbeleid en -bedrijf voor groot onderhoud en vervanging van vastgoed (€ 6,9 miljoen) in beeld. Gedacht wordt aan een combinatie met de verzelfstandiging (zie onderdeel 7) en met meer commercieel werken.

5. Schuldhulpverlening

Volgens de Analyse Beïnvloedbare Ruimte Gemeentebegroting worden de volgende activiteiten ontplooid:

- Budgetbureau Almere € 2,5 miljoen.
- Plangroep € 2,1 miljoen.
- Schuldhulpverlening, psychosociale hulp algemeen maatschappelijk werk € 2 miljoen.

Bestuursopdracht 14 Rationaliseer de werkprocessen rondom schuldhulpverlening. Het betreft hier innovatie van de werkmethodes (anders werken). Doelstelling is een besparing van € 1 miljoen. Een alternatieve (of eventueel additionele) besparing kan worden gerealiseerd als partners (zoals nutsbedrijven en woningbouwcorporaties), die ook van de schuldhulpverlening profiteren, willen bijdragen in de kosten.

6. Beheer en onderhoud

Blijkens de Analyse Beïnvloedbare Ruimte Gemeentebegroting is het budget beheer en onderhoud grofweg als volgt opgedeeld:

Lopende uitgaven

- € 12,5 miljoen dagelijks verzorgend onderhoud.
- € 11,8 miljoen personeelskosten.

Reserveringen

- € 21 miljoen reserveringen groot onderhoud en vervangingen (waarvan 17% voorbereiding en toezicht).

Bestuursopdracht 15 Breng een verlaging van de personeelskosten (inclusief voorbereiding en toezicht) door rationalisering van de werkprocessen met € 2 miljoen in beeld.

7. Verzelfstandiging organisatieonderdelen

Wij willen onderzoeken of de verzelfstandiging van de reiniging, vastgoedbedrijf, sportaccommodaties en belastingen tot efficiencyvoordelen kan leiden. Qua formatieomvang en budget gaat het om de volgende volumes:

(bedragen x €1 miljoen)

Afdeling	formatie in fte's	organisatiekosten
Stadsreiniging	107	7,0
Vastgoedbedrijf	12	1,0
Sportbeleid en -accommodaties	37	2,0
Belastingen	38	2,5
Totaal exclusief basisdienstverlening	194	12,5
Basisdienstverlening		2,5
Totaal	194	15,0

Bestuursopdracht 16 Onderzoek of verzelfstandiging van de stadreiniging, het vastgoedbedrijf, het sportbeleid en -accommodaties en de belastingen kan leiden tot efficiencyvoordelen. Een eerste ruwe raming laat zien dat dit ten opzichte van de 10%-korting structureel een additionele lastenverlichting van € 3 miljoen per jaar zou kunnen opleveren voor de algemene dienst. Onderzoek daarbij onder welke condities een eventuele verzelfstandiging zou kunnen worden doorgevoerd. Randvoorwaarde is dat het College dan wel de gemeenteraad de volledige politieke verantwoordelijkheid en bestuurlijke aansturing over de verzelfstandigde taken behoudt.

8. Nieuw beleid

Structureel nieuw beleid

Voorstellen voor nieuw beleid beperken we tot de drie impulsen (onderwijs, veiligheid en economie). Voorstellen voor structureel nieuw beleid leiden direct tot een even grote extra bezuinigingsopgave. Gekoppeld aan nieuw beleid nemen we een besluit over verhoging van de taakstelling op andere beleidsvelden / taken en leggen dit, indien noodzakelijk, aan de raad voor. Indien in latere jaren, door reële groei van het gemeentefonds, extra financiële ruimte ontstaat, zetten we deze prioritair in voor de drie impulsen en uitwerkingen van aan het IAK verbonden programmavoorstellen (bijvoorbeeld binnenstedelijke infrastructuur, museale infrastructuur of sport). Afgesproken bezuinigingen handhaven we.

Incidenteel nieuw beleid

Ten behoeve van éénmalige impulsen op het gebied van onderwijs, veiligheid en economie reserveren we elk begrotingsjaar € 5 miljoen. Deze middelen zijn in te zetten voor nieuwe activiteiten binnen deze beleidsterreinen die, aanvullend op reguliere activiteiten van de gemeente en de eigen verantwoordelijkheid van andere partijen, duidelijk bijdragen aan het oplossen van de maatschappelijke opgave. Besteding van dit bedrag concretiseren we jaarlijks in de begroting op basis van voorstellen door de verantwoordelijke portefeuillehouders.

Dit bedrag wordt als volgt vrijgespeeld:

- Heroverwegen van harde investeringen in het GIP;
- Eventuele ruimte in het perspectief, door ombuigingen;
- Compensabele BTW op grondexploitaties. De compensabele BTW op maagdelijke grond wordt voor 30% in het GIP gestort, totdat er in elk begrotingsjaar € 5 miljoen beschikbaar is. Het restant (70%) komt ten gunste van de risicobuffer binnen het grondbedrijf (zie hierna).

INHOUD

Belastingen en tarieven

Hierover maken we de volgende afspraken.

Lastenverzwaring / -verlichting

Uitgangspunt is dat het effect van de bezuinigingen evenredig verdeeld wordt over de verschillende inkomensgroepen in Almere. Ter toetsing hiervan beoordelen we eind 2012 bij de tussenbalans de effecten van het gemeentelijk beleid. We zullen aanvullende maatregelen treffen indien op dat moment blijkt dat inkomensgroepen onevenredig worden getroffen.

Afvalstoffenheffing

Een verlaging van de afvalstoffenheffing als gevolg van verzelfstandiging van de reiniging leidt tot lastenverlichting voor de inwoners. Het 'voordeel' zetten we budgettair neutraal in om de uitgaven voor de kwijscheldingsregeling op de algemene dienst te verlagen.

OZB

De OZB indexeren we conform de macronorm, en verhogen we tot 2020 jaarlijks met 1% extra ten behoeve van vervangingsinvesteringen 'beheer en onderhoud openbare ruimte'. Besluitvorming hierover vindt jaarlijks door de raad plaats bij de Tarievennota. Hiermee herbevestigen we de afspraken uit de vorige raadsperiode.

Grondbeleid

Spelregels voor het grondbeleid:

- De Kadernota Grondbeleid is uitgangspunt bij de uitwerking van het grondbeleid.
- Binnen het weerstandsvermogen dient er een gezonde verhouding te zijn tussen baten en lasten en reserves en risico's.
- De winstnemingsystematiek en risicobeheersing zijn leidend bij het bepalen van de ruimte voor extra eenmalige uitgaven, waaronder investeringen.

Bestuursopdracht 17 Gelet op de omstandigheden en ter verhoging van het noodzakelijke harde weerstandsvermogen wordt op alle lopende grondexploitaties 5%-korting in de kosten toegepast. Deze korting geldt alleen voor de nog beïnvloedbare kosten binnen elke grondexploitatie, zowel plankosten als programmatische kosten. Bij de eerstvolgende herziening van het Meerjarenprogramma Grondexploitaties wordt het reële resultaat van deze kostenreducties zichtbaar gemaakt.

Mee- en tegenvallers; aparte reservering binnen weerstandscapaciteit

Binnen het weerstandsvermogen maken we een aparte reservering zichtbaar die oploopt tot circa € 74 miljoen ten behoeve van:

- Opvang van tegenvallers in de opbrengsten van het grondbedrijf als gevolg van - ondanks genomen maatregelen - tegenvallende woningbouwproductie, uitgifte bedrijventerreinen en realisatie kantoren.
- Maatregelen ter bevordering van de (woning)bouwproductie om niet traditionele manieren van gronduitgifte (zoals uitstel van betaling, financieringsmogelijkheden en dergelijke) mogelijk te maken. Deze maatregelen moeten de geplande uitgifte op peil houden en dragen zo bij om vertraging in de gronduitgifte te vermijden.

De portefeuillehouders Financiën en Grondbeleid doen gezamenlijk voorstellen voor bestedingen uit deze reservering. We voeden de reservering direct met het bedrag van € 20 miljoen dat anders vrij zou vallen aan het GIP, het surplus in het BTW compensatiefonds (€ 4 miljoen) en de financiële buffer uit het weerstandsvermogen (€ 14 miljoen). Verdere voeding komt tot stand door 70% van de gecompenseerde BTW op grondexploitaties, conform de methodiek van het Financieel Strategisch Document toe te voegen aan de buffer³. Daarbij is het uitgangspunt dat risico's en tegenvallers niet dubbel worden gedekt.

INHOUD

3. Zoals hiervoor reeds is aangegeven komt 30% beschikbaar voor eenmalig nieuw beleid / GIP

Portefeuilleverdeling

1. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling (PvdA)

- Contactwethouder Almere Poort
- Beleid ruimtelijke ordening en wonen (inclusief particulier opdrachtgeverschap)
- Grondbeleid (inclusief grondbedrijf en ontwikkelingsbedrijf i.o.)
- Duurzaamheidslaboratorium
- Ontwikkeling groenblauw casco
- Regionale bereikbaarheid
- Stedelijke regie (programmering, Aroma, Meerjarenperspectief Grondexploitaties, bestuurlijke voortgangsrapportage)
- Welstandsbeleid
- Uitwerking IAK afspraken
 - Regieportefeuille IAK
 - Planvorming en procedures
 - Monitoring
 - Stationsgebied
 - Infrastructuur Almere
 - Groenblauw casco
 - Duurzaamheidsagenda Almere
 - Gebiedsontwikkelingen Almere 2.0
 - Werkmaatschappij Almere-Amsterdam
 - Werkmaatschappij Almere Centrum-Weerwater
 - Werkmaatschappij Almere Oosterwold
- Bestuursopdrachten
 - Bestuursopdracht 17 korting grondexploitaties
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 8 (ruimtelijke ordening en volkshuisvesting)

Adri Duivesteijn

INHOUD

2. Financiën, personeel en organisatie (VVD)

- Contactwethouder Almere Centrum
- Coördinerend portefeuillehouder implementatie programma akkoord
- Financiën
- Planning en control
- Bedrijfsvoering
- Deelnemingen
- Dienstverlening
- Deregulering
- Personeel en organisatie
- Vastgoedbedrijf
- Concerntaken
- Aanbestedingsbeleid
- Uitwerking IAK afspraken
 - Actualisering Financieel Kader
 - Financiering gemeente Almere uit Gemeentefonds (Cebeon)
- Bestuursopdrachten
 - Bestuursopdracht 13 groot onderhoud en vervanging vastgoed
 - Bestuursopdracht 16 verzelfstandiging organisatieonderdelen
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 0 (algemeen bestuur)
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 9 (financiering en algemene dekkingsmiddelen)

Arno Visser

3. Jeugd en Onderwijs (D66)

- Contactwethouder Almere Stad West
- Coördinerend portefeuillehouder Jeugdbeleid
- Onderwijs
- Kinderopvang
- Voor- en voerschoolse educatie
- Sociaal cultureel werk
- Preventie overlast jeugd
- Sport
- Uitwerking IAK afspraken
 - Hoger onderwijs
 - Hoger onderwijs voor voedsel en groen
 - Kwaliteit onderwijs
 - Sportinfrastructuur
- Bestuursopdrachten
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 4 (onderwijs)

René Peeters

4. Beheer en ontwikkeling van de woon- en leefomgeving (CDA/ChristenUnie)

- Contactwethouder Almere Stad Oost
- Coördinerend portefeuillehouder integrale wijkaanpak
- Her- en doorontwikkeling Almere Haven, Stad (zonder Stadscentrum) en Buiten
- Stedelijk beheer
- Vergunningverlening, Toezicht
- Handhaving (bouw- en woningtoezicht, ruimtelijke ordening, Wabo)
- Lokaal verkeer en vervoer
- Openbaar Vervoer
- Parkeerbeleid
- Milieubeleid
- Parken
- Natuur- en milieueducatie
- Recreatie
- Cultuur en Archeologie
- Uitwerking IAK afspraken
 - Culturele voorzieningen
 - Veiligheidsmuseum
- Bestuursopdrachten
 - Bestuursopdracht 12 betaald parkeren
 - Bestuursopdracht 15 extra besparing beheer en onderhoud
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 2 (verkeer, vervoer en waterstaat)
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 5 (cultuur en recreatie)
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 7 (volksgezondheid en milieu)

Berdien Steunenbergh

5. Sociaal krachtige samenleving, werk en inkomen (PvdA)

- Contactwethouder Almere Haven
- WMO
- Zorg
- Integratie en diversiteit
- Werk en inkomen (onder andere WWI en WWB)
- Armoedebeleid
- Schuldhulpverlening
- Maatschappelijke opvang
- Vrijwilligerscentrale
- Uitwerking IAK afspraken
 - Concurrentiekracht bestaande woon- en werkmilieus (Almere Tafel)
- Bestuursopdrachten
 - Bestuursopdracht 14 extra bezuiniging schuldhulpverlening
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 6 (sociale voorzieningen, maatschappelijke dienstverlening)

Ineke Smidt

6. Economische Ontwikkeling (VVD)

- Contactwethouder Almere Buiten
- Coördinerend portefeuillehouder beheer en ontwikkeling bedrijfsterreinen
- Coördinerend portefeuillehouder ontwikkeling Centrum (inclusief Weerwaterzone)
- Werkgelegenheid (Economic Development Board Almere, 100.000 banenplan)
- Internationaal economisch beleid (Europa)
- Stadscentrum
- OMALA
- Nutsbedrijven
- ICT
- Citymarketing
- Toerisme
- Uitwerking IAK afspraken
 - Economische agenda
 - Kennis en innovatie agenda
- Bestuursopdrachten
 - Bestuursopdracht 11 extra bezuiniging citymarketing, communicatie, VV
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 3 (economische zaken)

Ben Scholten

INHOUD

7. Burgemeester

- Coördinerend portefeuillehouder integraal veiligheidbeleid
- Openbare orde
- Politie
- Brandweer
- Straatnaamgeving
- Internationale betrekkingen
- Bestuursopdrachten
 - Uitwerking 10% korting hoofdfunctie 1 (openbare orde en veiligheid)

Annemarie Jorritsma

Stuurgroepen

- Veiligheid (burgemeester, beheer, jeugd; anderen ad hoc)
- Almere 2.0 (gehele College)
- Jeugd (jeugd, sociaal krachtige samenleving, beheer, burgemeester)
- Almere Centrum-Weerwater (economie, ontwikkeling, beheer)

Bijlage 1

Bestuursopdrachten

Per bestuursopdracht is er een verantwoordelijk portefeuillehouder. Nog voor het zomerreces 2010 bespreken we de uitgewerkte opdrachtbeschrijvingen in de gemeenteraad. Bij de Begroting 2011 bieden we zicht op de voortgang van de uitwerkingen. In het voorjaar van 2011 ronden we de opdrachten af ter besluitvorming in de Voorjaarsnota. Daarbij bouwen we een moment van reflectie in. De bezuiniging betreft een bijzondere operatie, van een omvang die Almere nog niet eerder heeft meegemaakt. Als waarborg voor kwaliteit van proces en inhoud geeft een externe expert een eendoordeel over de opgeleverde en afgeronde bestuursopdrachten.

1 t/m 10. Bezuiniging per hoofdfunctie:

Elke portefeuillehouder doet voor zijn / haar beleidsvelden een voorstel voor bezuiniging van tenminste 15% van de aanwezige beïnvloedbare ruimte. Hieruit volgt een taakstellende bezuiniging van 10% of zoveel hoger / lager als najaar 2010 nodig blijkt op basis van de dan vastgestelde korting op het Gemeentefonds.

- Alleen 'aanvaardbare' en werkbare oplossingen
- Indien dit niet tot minimaal 15% reductie leidt, aangevuld met nieuwe externe dekkingsmiddelen of alternatieve bezuinigingen
- Inclusief aanduiding maatschappelijk effect
- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

11. Communicatie, Citymarketing/VVV

De uitgaven en taken van Communicatie, Citymarketing/VVV en (een deel van) de evenementen worden doorgelicht. Hierop wordt € 0,8 miljoen bespaard.

- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

INHOUD

12. Parkeren

Maak de parkeertarieven op zo kort mogelijke termijn kostendekkend en onderzoek of de parkeerexploitatie achter de slagboom in het publiekrechtelijke domein kan worden ondergebracht, waarmee over de opbrengst een BTW voordeel kan ontstaan. Breng de juridische, fiscale en praktische implicaties hiervan in kaart. Doelstelling is het realiseren van een besparing van kosten en een vrijval uit de egaliseringsreserve die gecombineerd leiden tot een bedrag van per saldo € 3,0 miljoen in 2015 ter dekking van van de budgetten voor beheer en onderhoud.

- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

13. Groot onderhoud, vervanging vastgoed

Vind structurele dekking voor de nodige middelen voor groot onderhoud en vervanging van vastgoed (€ 6,9 miljoen) door maatregelen binnen het vastgoedbedrijf. Gedacht wordt aan een combinatie met de verzelfstandiging (zie opdracht 19) en met meer commercieel werken.

- Opdracht tot een geheel sluitende exploitatie te komen
- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

14. Schuldhulpverlening

Rationaliseer de werkprocessen rondom schuldhulpverlening. Het betreft hier innovatie van de werkmethode (anders werken). Doelstelling is een besparing van € 1 miljoen. Een alternatieve (of eventueel additionele) besparing kan worden gerealiseerd als partners (zoals nutsbedrijven en woningbouwcorporaties), die ook van de schuldhulpverlening profiteren, zouden willen bijdragen in de kosten.

- Opdracht € 1 miljoen kostenreductie te bereiken bovenop 10% algemene korting
- Uitgangspunt is de kostenreductie te vinden in efficiënter werken met behoud van voorzieningen in de stad
- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

15. Rationaliseren werkprocessen beheer en onderhoud openbare ruimte

Breng een verlaging van de personeelskosten (inclusief voorbereiding en toezicht) door rationalisering van de werkprocessen met € 2 miljoen in beeld.

- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

16. Verzelfstandiging organisatieonderdelen

Onderzocht wordt of verzelfstandiging van de reiniging, sport, belastingen en vastgoed kan leiden tot efficiencyvoordelen. Een eerste ruwe raming laat zien dat dit, ten opzichte van de 10%-korting, een structurele additionele besparing/lastenverlichting van € 3 miljoen per jaar zou kunnen opleveren voor de algemene dienst. Verder wordt onderzocht onder welke condities een eventuele verzelfstandiging zou kunnen worden doorgevoerd. Randvoorwaardelijk is dat het College van Burgemeester en Wethouders dan wel de gemeenteraad de volledige politieke verantwoordelijkheid en bestuurlijke aansturing over de verzelfstandigde onderdelen/taken behoudt.

- Eerste rapportage bij de Begroting 2011
- Definitieve rapportage in januari 2011

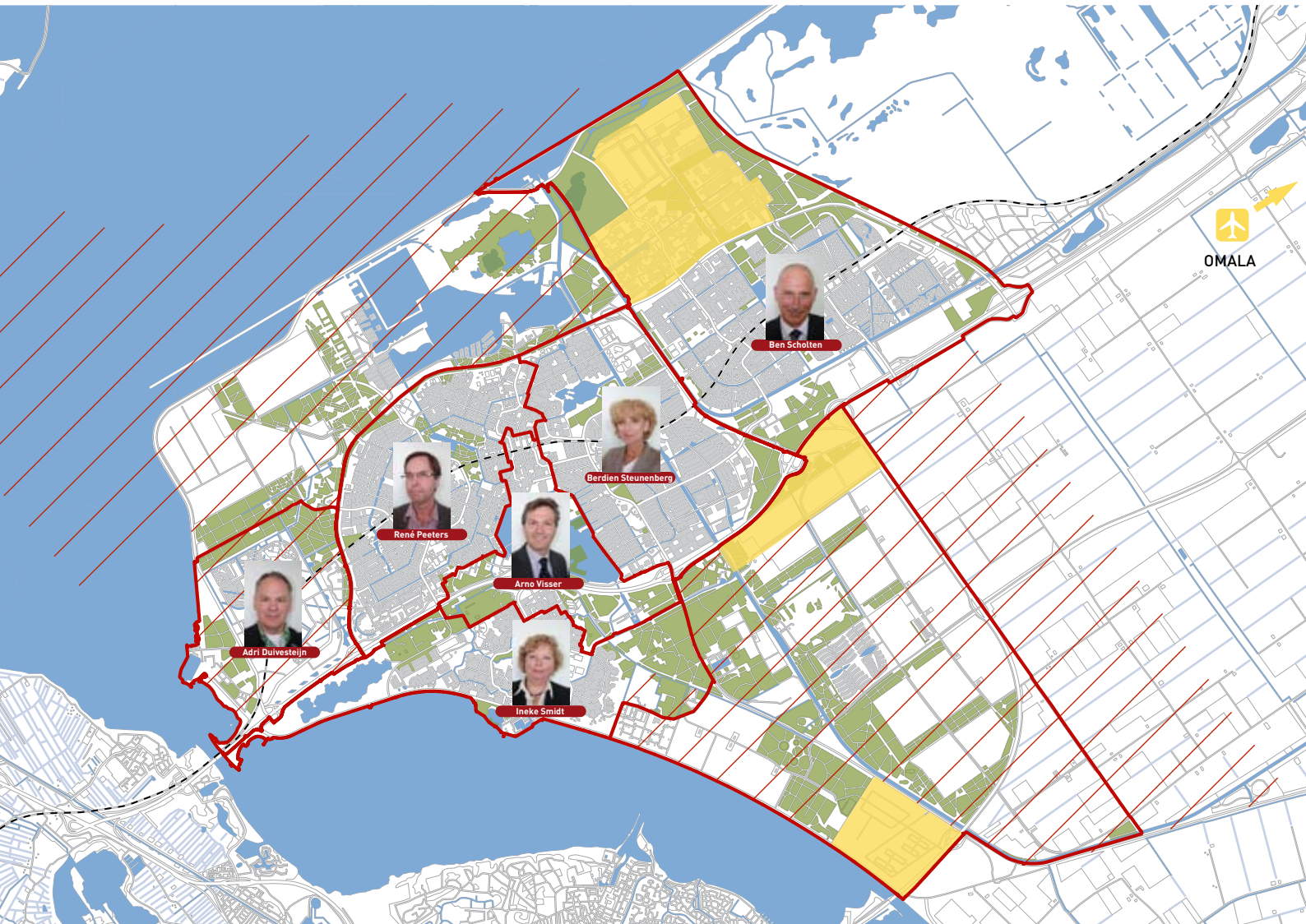
17. 5% korting grondexploitaties

Gelet op de omstandigheden en ter verhoging van het noodzakelijke harde weerstandsvermogen wordt op alle lopende grondexploitaties 5% korting in de kosten toegepast. Deze korting geldt alleen voor de nog beïnvloedbare kosten binnen elke grondexploitatie, zowel plankosten als programmatische kosten. Bij de eerstvolgende herziening van het Meerjarenprogramma Grondexploitaties wordt het reële resultaat van deze kostenreducties zichtbaar gemaakt

- Gereed bij MPGA

Bijlage 2

Geografische indeling portefeuilles

- Ruimtelijke ontwikkeling Adri Duivesteijn
- Ontwikkeling bedrijventerreinen Ben Scholten

INHOUD

Colofon

Onderhandelaars PvdA

Alphons Muurlink
Adri Duivesteijn

Onderhandelaars VVD

Arno Visser
René Maertens
EllenTrees Müller

Onderhandelaars D66

Cocky Kuipers
René Peeters

Onderhandelaars CDA

Berdien Steunenberg
Wim Faber

Onderhandelaars ChristenUnie

Roelie Bosch
Jelte Hoving

Informateur / Formateur

Hans Andersson

Ondersteuning

Femke Schaafsma
Jurgen Eshuis

Communicatieve ondersteuning

Marloes Konings
Kim Janssen
Vivian Vijn

Faciliteiten

Natuurbelevingscentrum Oostvaardersplassen
Baljet-groep

Fotomateriaal

Adri Duivesteijn
Sander Miedema
Arjan Erkens

Vormgeving

Tonny Sampiemon

(Eind)redactie

Arjan Erkens

Gemeente Almere

